Lomituspalvelut ovat osa suomalaista sosiaaliturvaa. **JOHTAJA TIMO SIPILÄ, MTK**

Pienet kunnat karsastavat sote-mallia

Pienet kunnat karsastavat uutta sote-mallia ja pelkäävät lähipalveluiden puolesta, ilmenee kuntien lausunnoista sote-lakiluonnokseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön tekemästä yhteenvedosta selviää, että kunnat kannattavat järjestämisvastuun jakamista viidelle sote-alueelle ja uudistusta sinänsä, mutta näkevät paljon korjattavaa.

Pienet kunnat ovat erityisen huolissaan vaikutusmahdollisuuksistaan sote-alueen kuntayhtymässä ja lähipalveluista. Ne suhtautuvat epäilevimmin lupaukseen, että palvelut on tarjottava lähellä palvelujen käyttäjiä ja niitä voidaan keskittää erityisperusteluin.

”Vaarana on, että nykyisessä resurssitilanteessa keskittämisestä tulee toimintatapa”, lausui kainuulainen Paltamo ja peräsi valtiolle velvollisuutta antaa riittävästi voimavaroja lakisääteisiin tehtäviin.

”Keskittämistä ei pidä tehdä pelkästään taloudellisilla perusteilla”, sanoi myös keskisuomalainen Laukaa.

Etäisyys mukaan

Laukaan mielestä valmistelussa olevan kuntalain tavoite kuntalaisen vaikuttamisen lisäämisestä ja sote-järjestämislaki kauas karkaavine päätöksentekoineen eivät sovi yhteen.

”Lakiluonnosten tavoitteet ovat vakavassa ristiriidassa keskenään.”

Suuret kunnat olivat lähipalvelukirjaukseen tyytyväisiä.

Sekä isot että pienet toivovat tarkennusta kustannusten jakoon, tuottamisvastuun määrittelyyn sekä uudistuksen taloudellisiin vaikutuksiin. Rahoitusmallin pitää olla kuntien mielestä oikeudenmukainen.

Sote-palvelut on tarkoitus jatkossa rahoittaa asukasluvun, ikärakenteen ja sairastavuuden perusteella, mutta kunnat toivoivat tähän erilaisia tarkennuksia.

”Ainakaan etäisyyksien vaikutusta eivät kertoimet huomioi”, Paltamo sanoi.

”Suurilla, hyvin erilaisten kuntien sote-alueilla on suuri riidan siemen saada aikaan oikeudenmukainen sopimus rahoituksesta.”

Epäselvyyttä nähtiin järjestäjän ja tuottajan välisessä työnjaossa.

Terveyden edistämisen nähtiin kärsivän siitä, että sote-palvelut erotetaan kunnan muusta toiminnasta.

Aikalisä mahdollinen

Kunnat pitävät myös aikataulua liian kireänä. Uusien sote-alueiden on tarkoitus aloittaa vuoden 2016 alussa ja palvelutuotannon vuonna 2017.

Lainoppineet ovat suhtautuneet epäilevästi sote-lakiluonnoksen yhteensopivuuteen perustuslain kanssa etenkin kuntien tehtävien, rahoituksen ja päätöksenteon osalta. Asiaa tutkii aikanaan perustuslakivaliokunta. Sen puheenjohtaja **Johannes Koskinen** (sd.) on jo edellyttänyt lakiluonnokseen muutoksia ennen sen tuomista eduskuntaan.

Peruspalveluministeri **Susanna Huovinen** (sd.) on luvannut lukea kuntien palautteen tarkasti ja muuttaa lakiesitystä tarvittaessa ennen kuin tuo sen eduskuntaan marraskuun lopussa. Muutoksilla on kiire, sillä nykyinen eduskunta ei aio ottaa uusia lakiesityksiä vastaan enää joulukuun alun jälkeen.

Myös pääministeri **Alexander Stubb** (kok.) toivoo uudistuksen toteutuvan mutta väläytti torstaina Aamulehdessä aikalisän mahdollisuutta, jos yksityiset palvelut uhkaavat jäädä lapsipuolen asemaan.

EIJA MANSIKKAMÄKI

MIRJA KOIVISTO

Eteläpohjalainen Teuva on huolissaan lähipalveluista, lähidemokratiasta ja kustannuksista. Se toteaa sote-lausunnossa, että päätöksenteosta uhkaa tulla massiivista ja asukkaiden osallistuminen jää laajoilla alueilla vähäiseksi.

Viljelijän eläkemaksu nousee 75 euroa

Maanviljelijöiden eläkemaksu nousee noin 75 euroa ensi vuonna, jos hän säästää työeläkettään keskimääräisestä 20 000 euron myel-tulosta.

Myel-maksun perusprosentti on 23,7 ensi vuonna, Eläketurvakeskus tiedottaa. Yli 53-vuotiaat maksavat 25,2 prosenttia.

Kolme viljelijää neljästä maksaa alennettua myel-maksua. Silloin maksu on 12,798 prosenttia ja ikääntyvillä 13,608 prosenttia.

Sosiaali- ja terveysministeriön odotetaan marraskuussa vahvistavan 0,4 prosenttiyksikön korotuksen tämänvuotisiin myel-maksuihin.

Matemaatikko **Henri Virtanen** Maatalousyrittäjien eläkelaitoksesta Melasta laskee, että vakuutettu maksaa ensi vuonna keskimäärin 2 725 euron myel-maksun, 75 euroa tämänvuotista enemmän.

Laskelmassa on huomioitu myel-maksuprosentin korotus sekä indeksitarkistukset.

Myel-vakuutetuista 74 prosenttia maksaa alennetun prosentin mukaisesti. Heidän työtulonsa jäävät alle 26 280 euron rajan ensi vuonna.

Alle kolme prosenttia vakuutetuista maksaa täyttä perusprosenttia eli 23,7 prosentin myel-maksua. Silloin työtulo ylittää 41 300 euroa.

Yrittäjien yel-vakuutuksen maksuprosentista säädetään samoin perustein kuin maatalousyrittäjien.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt sopivat keskiviikkona vuoden 2015 työeläkemaksusta yksityisaloilla. Se on keskimäärin 24 prosenttia palkasta.

Korotus on 0,4 prosenttiyksikköä, jonka työnantajat ja työntekijät puolittavat. Työntekijä maksaa iän mukaan joko 5,70 tai 7,20 prosenttia. **JUHANI VIITALA**

koneviesti
SUOMEN KONEUSKOTTAVIN AMMATTILEHTI

Tilaa Koneviesti itsellesi! 3 numeroa **vain 25,30 €** (norm. ~~31,10 €~~).
Tilaa lähettämällä tekstiviesti: TILAUS KM4027 sekä nimesi ja osoitteesi numeroon 12147. Tai netissä: www.koneviesti.fi/netti Tilaustunnus: KM4027

Normaali tekstiviestin hinta. Palvelu toimii kaikissa kotimaan mobiiliverkoissa. Tarjous voimassa 7.11.2014 asti kotimaassa. Tilaus alkaa ensimmäisestä mahdollisesta numerosta ja se laskutetaan tilauksen alettua. Nimi- ja yhteystietoja voidaan käyttää ja luovuttaa henkilötietolain mukaisesti.

Perussuomalaiset haastaa muut puolueet maaseutukeskusteluun

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä julkisti keskiviikkona keskustelualoitteen maaseutupolitiikasta.

Keskustelualoitteen ensimmäinen allekirjoittaja, kansanedustaja **Pentti Oinonen** (ps.) tuomitsee nykyisen Suomessa ja EU:ssa harjoitetun maaseutupolitiikan epäonnistuneeksi.

”Suomen tämänhetkinen maaseutupolitiikka ei palvele yhteiskunnan kokonaisetua, sillä maaseudun palveluja on siirretty Etelä-Suomeen ja sen kasvukeskuksiin”, Oinonen toteaa.

Myös raskasta EU-byrokratiaa arvostellaan.

Perussuomalaisten mielestä palveluiden säilyttäminen aluella olisi parasta aluepolitiikkaa. Maaseudun runkoelinkeinoja, ensisijaisesti maataloutta, olisi tuettava entistä voimakkaammin.

Perussuomalaiset ehdottaa, että eduskunta käy keskustelualoitteen pohjalta ajankohtaiskeskustelun Suomen maaseutupolitiikasta.

Puolue uudistaa maaseutupoliittisen ohjelmansa ennen kevään 2015 eduskuntavaaleja.

”Metsäpolitiikka pidettävä kansallisena”

Kansanedustaja **Pirkko Mattila** (ps.) korostaa, että kotimaisen metsäpolitiikan on jatkossakin pysyttävä kansallisissa käsissä.

”Tämä on ensiarvoisen tärkeää, oikeastaan kynnyskysymys perussuomalaisille mahdollisissa tulevissa hallitusneuvotteluissa”, Mattila tähdentää.

Maaseudun rooli metsä- ja biotalouden kasvun moottorina on Mattilan mielestä tunnistettava Suomessa nykyistä paremmin.

”On ymmärrettävä, että biotalousstrategian lähteet ja juuret eivät ole kaupungeissa. Puhumme puistotaloudesta, jollemme hyväksy sitä, että on mentävä suomalaisiin metsiin ja maaseudulle.”

Kansanedustaja **Lauri Heikkilä** (ps.) on erityisen huolissaan maatalouden kannattavuusvaikeuksista.

”Viime vuosina suomalaiset ministerit ja muut päättäjät ovat edistäneet kotimaisen maatalouden asiaa varsin laiskasti EU:ssa. Maitotiloille jo luvatut EU-korvaukset Venäjäpakotteista aiheutuvista haitoista eivät ole toteutumassa. Tämä on uusin esimerkki siitä, miten suuret jäsenmaat sanelevat EU:ssa tahdin.”

JUKKA KOIVULA

Hallitus peruu lomitusten lisäsäästöt

Maatalouslomituksissa säästettiin viime vuonna kolminkertaisesti yli tavoitteen, joten ensi vuoden lisäsäästöistä luovutaan kokonaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö peruu lisäsäästöt keskiviikkona. Hallitus edellytti budjettiesityksessään, että lomituksista säästetään viisi miljoonaa euroa.

Lomitusetuuksia karsittiin viime vuonna. Silloinen hallitus vaati niin ikään viiden miljoonan vuosittaisia säästöjä. Säästöjä kertyikin 15 miljoonaa euroa.

Hallitusneuvos **Riitta Kuusisto** sosiaali- ja terveysministeriöstä kertoo, että säästötavoitteiden ylittyminen lisää joustoa lomitusten järjestämisessä.

”Budjettikehyksiin jää nyt viiden miljoonan euron liikkumavara.”

Tämä varmistaa rahoituksen riittävät maatalouslomituksiin ensi vuonna. Lisätalousarviota ei tarvita.

Säästöponnistelu palkitaan

Viime vuoden säästötavoite ylittyi niin merkittävästi, että se otetaan huomioon. Yleensä ei aiempia säästöjä ole otettu huomioon seuraavissa tavoitteissa.

”Uusia lakimuutoksia ei tarvita”, Kuusisto sanoo.

Suurimmat säästöt syntyivät todennäköisesti siitä, että lomittajien työskentelyä tehostettiin. Samanaikaista lomanpitoa kiristettiin. Sijaisavun maksuja korotettiin.

Kuusisto on tyytyväinen, että paikallisyksiköiden ponnistelut säästöistä palkitaan. Se on tärkeää viljelijöiden jaksamisen kannalta.

Sellaista palkitsemista ministeriö ei kuitenkaan suunnittele, että edellisiä lainmuutoksia peruttaisiin.

Lakiin ei tehdä minkäänlaisia muutoksia tässä vaiheessa.

MTK ja Mela kiittävät

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksessa Melassa laskettiin viime vuonna aikaansaadut säästöt. MTK pyysi selvitystä. Valtiovarainministeriö hyväksyy laskelman.

”Tämä on hyvä ja oikeudenmukainen päätös”, johtaja **Timo Sipilä** MTK:sta sanoo.

Lisäsäästöt eivät Sipilän mielestä ole perusteltuja monen säästökierroksen jälkeen. Lomitusten uudistamisryhmä saa vihdoin työrauhan.

Hallitus asetti lomituspalveluryhmän viime keväänä. Kahden viikon jälkeen säästötalkoot lisättiin sen listalle. Ne ja EU-vaateet hallitsivat työtä.

Melan toimitusjohtaja **Päivi Huotari** pitää erinomaisen hyvänä asiana, ettei lomituspalveluihin tehdä tässä vaiheessa uusia leikkauksia.

”Lomitus on viljelijöille jaksamisen kannalta erinomaisen tärkeää”, Huotari sanoo.

Nyt voidaan Huotarin mukaan keskittyä lomitusten sisällön kehittämiseen. Palvelujen pitää kehittää tämän päivän tarpeisiin.

Yrittäjätoiminnan luonne ja tehtävänkuvat ovat muuttuneet. Automaatio lisääntyy, samoin valvonnan ja varallaolon tarve. Lomittajilta vaaditaan lisää ammattitaitoa.

JUHANI VIITALA

Lomitusta ei muuteta tällä vaalikaudella

Hallitus ei anna lomituspalvelulain muutosesitystä eduskunnalle tällä vaalikaudella, sosiaali- ja terveysministeriö ilmoitti keskiviikkona.

EU-komissio edellytti merkittäviä muutoksia jo ensi vuoden alusta.

Komissio rajaisi viljelijöille enintään kuuden kuukauden äitiysloman. Lomituksia ja sijaisapua saisi enintään kolme kuukautta vuodessa.

Suuret muutokset lomitusten enimmäisajoista eivät olisi ennättäneet lakiesitykseen mukaan. Komission kanssa jatketaan neuvotteluja.

”Jäsenmaa voi poiketa valtiontuen säännöistä joiltain osin”, hallitusneuvos **Riitta Kuusisto** on toiveikas.

Lomituspalvelutyöryhmä jatkaa työtään ilmeisesti ensi kevääseen asti.

Työryhmä uudistaa lomituspalvelujen kokonaisuutta tämän päivän vaatimuksia vastaavaksi. Samalla sovitetaan EU-näkemyksiä, joissa lomitukset nähdään osana kilpailupolitiikkaa.

Johtaja **Timo Sipilä** MTK:sta sanoo lomituspalvelujen olevan osa suomalaista sosiaaliturvaa. Jäsenmaat päättävät siitä itse, ei EU. ”Tämä on periaatteellinen kysymys.”

Poronhoitajien sijaisavusta hallitus antaa esityksensä tämän syksyn aikana. Sen toimeenpanoon varataan 300 000 euroa.

”Esitys on EU:n valtiontukisääntöjen mukainen”, Kuusisto kertoo. **JUHANI VIITALA**